

УДК 070 (477.83-25) «1927/1939»

О. Р. Дроздовська

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника

**ЖУРНАЛ «ЖИТТЯ І ЗНАННЯ»
ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ**

Розглянуто історію створення, завдання та функціонування журналу «Життя і Знання». Досліджено публікації часопису в проблемно-тематичному аспекті.

«Життя і Знання», українська журналістика, науково-популярний журнал, Галичина, міжвоєнний період

Міжвоєнне двадцятиліття ХХ ст. в історії української журналістики в Галичині є періодом надзвичайно яскравим і плідним, особливо якщо брати до уваги її функціонування в умовах бездержавності та більш аніж обережного ставлення польських органів влади і контролю до активних проявів національного самовизначення українцями регіону. Власне в таких соціально-політичних, а відтак й економічних реаліях львівське товариство «Просвіта» розпочало випуск багатолітнього науково-популярного журналу «Життя і Знання». Дискусія про видання часопису подібного спрямування серед членів товариства велася ще від 1925 р., однак перше число побачило світ лише 1 жовтня 1927 р. Саме про тривалі «домагання» просвітян «мати популярно-науковий журнал» редакція повідомляла в програмній статті. Зокрема, у ній йшлося про те, що це питання постійно порушували «як освітні робітники в Головному Товаристві, так і загал членів на кожноточасних Загальних Зборах. Видиму форму придбало оце домагання у внесках Головного Відділу на Загальний Збір у грудні 1925 р. На Загальному Зборі 1926 р. поновлено його ще раз самими членами». Однак і цього разу справа виходу журналу відкладалася на доволі тривалий період (більше ніж рік). Ось як редакція описувала складний шлях часопису до читачів: «... йшла поважна, не раз дуже тяжка й болюча розмова протягом цілих місяців. Уже вирішено появу журналу на квітень-місяць. Потім на липень. Вкінці усталено речинець на вересень. А на ділі перше число появляється щойно сьогодні в місяці жовтні. Чи подавати тут причини?.. Їх стільки, що ними можна заповнити довгі-довгі рядки газети» [19, с. 1].

З погляду сьогодення «Життя і Знання» як представницьке, «у фаховому розумінні» визріле періодичне видання [6, с. 13] є яскравим фрагментом в історії української журналістики Галичини 20—30-х рр. ХХ ст. та важливим етапом у її розвитку. Чимало дослідників вітчизняної журналістики, видавничої справи та культури загалом зверталося до цього видання як до джерела важливих відомостей з історії розвитку різних сфер національного життя. Написано низку наукових розвідок, в яких розкриваються архівні матеріали редакції, згадується часопис і в контексті дослідження історії розвитку української журналістики Галичини міжвоєнного двадцятиліття, тенденцій творення спеціалізованої вітчизняної журналістики, творчої спадщини його редакторів та авторів, видавничої діяльності львівського товариства «Просвіта» тощо [1, 3, 14, 17, 18, 21, 22].

Упродовж дванадцяти років місячник був чи не єдиним представником українського науково-популярного, точніше — «популярно-наукового» (саме так у підзаголовкових даних редакція наголошувала на популярному спрощеному викладі наукових або спеціалізованих матеріалів), журналу на західноукраїнських теренах. До прикладу, розпочинаючи десятий рік видання, редакція підкреслювала: «Життя і Знання» й надалі залишається єдиним популярно-науковим ілюстрованим українським місячником» [12]. Порівняно з іншими часописами цієї групи видань «культурологічного корпусу», до яких Л. Снігарчук зараховує місячники «Стара Україна» (Львів, 1924–1925), «Сьогодні і Минуле» (Львів, 1939) та «Літопис Національного Музею» (Львів, 1934–1938) [26, с. 168–169], це був найтриваліший та найбільш орієнтований на широку читацьку аудиторію (як на підготовленого, так і малопідготовленого (з точки зору володіння знаннями в тій чи іншій сфері знань і діяльності) читача) науково-популярний пресовий проект. Перелічені журнали більше уваги зосереджували на тому, аби популяризувати національну історію та діяльність певних культурницьких осередків, як-от заснованого митрополитом Андреем Шептицьким Національного музею, прагнули «розбудити якомога сильніше історичну свідомість і відродити історичну тяглість і традиції» [4, с. 401], намагалися «давати правдивий образ життя українського народу на всіх землях, де він живе, життя в минулому й тепер, із цим образом знайомити широкі маси... Громадянства» [5, с. 834]. Редакція ж «Життя і Знання» окреслювала програму свого часопису таким чином: «... призначається для найширших верств нашого народу. Міститиме повісти, оповідання, вірші, а також приступно писані* статті... про сучасне й минуле життя світове й наше українське, про всесвіт та явища у природі, про досягнення у всіх галузях людського знання, надто про технічні винаходи і таке інше» [11, с. 1]. Щодо цільової аудиторії журналу, то принагідно хочемо зауважити, що він орієнтувався не лише на жителів Галичини й інших регіонів України, які входили до складу Польської Республіки. Відомості про передплату свідчать про те, що редакція журналу намагалася залучити до своїх активних читачів і українців, які через різні життєві обставини проживали поза межами українських земель, зокрема у Чехословаччині, Румунії (у вихідних даних зазначалося, що у цій країні передплата приймалася на адресу Дмитра Геродота**), й у США.

Заради об'єктивності необхідно відзначити, що редакції низки інших українських журналів, які виходили в Галичині упродовж 20–30-х рр. ХХ ст., одним з основних завдань своїх часописів вважали задоволення інтелектуальних потреб широких читацьких кіл. Зокрема, це ілюстрований місячник для народу «Наука» (Львів, 1924–1939); ілюстрований літературний і науково-популярний місячник «Наш Світ» (Варшава; Львів; Луцьк, 1924–1925, 1935–1936); ілюстрований журнал «Світ» (Львів, 1925–1929), популярний ілюстро-

* Матеріали часто супроводжувалися примітками п. н. «Пояснення до статті».

** До слова, цей факт, як і факт співпраці Д. Геродота з «Життям і Знанням» як автора низки публікацій, є важливим елементом його творчої біографії.

ваний місячник «Русалка» (Львів, 1926). Більшість з них у свій час створювали певну конкуренцію «Життю і Знанню», однак самі ж за різних обставин не витримували її — переважно переставали виходити або втрачали інтерес читачів через тяжіння до непопулярних політичних сил краю (маємо на увазі московфільство). Водночас редакції окремих з цих видань не уникали (зрештою, і не ставили перед собою такі завдання) друку матеріалів суспільно-політичного спрямування (як-от «Наука»), хроніки подій поточного літературно-мистецького, громадсько-політичного тощо життя, великої кількості творів українських та іноземних письменників, численних літературознавчих, мистецтвознавчих, театрознавчих статей, тобто тяжіли до літературно-мистецьких (або й були такими насправді) видань, приміром, «Світ», «Русалка».

Натомість редакція «Життя і Знання» з року в рік продовжувала незмінно дотримуватися окресленої в першому річнику мети часопису: «Виконуючи волю широкого загалу своїх членів... приступило Т-во «Просвіта» до видавання загальнодоступного просвітнього журналу з метою зв'язати науку, знання з живим життям, просунути її в якнайширші верстви нашого народу. Мета журналу — самоосвітня» [15]. Про шляхи втілення її в життя, а також про намагання налагодити якнайтісніший контакт з читачами свідчить редакційне звернення: «При читанні наших статей натрапите на таке, що Вас зацікавить і Ви схочете з цим ближче познайомитися. Найдете не одно чуже слово, часом для Вас незрозуміле, а Ви захочете це зрозуміти й пізнати. У таких випадках звертайтеся листом до Редакції і напевне отримаєте бажану відповідь. Таке листування наблизить Редакцію і Читачок та Читачів до себе» [7].

Утім, незважаючи на унікальність, спрощений виклад* нерідко доволі складних тем, журнал не відразу зустрів схвальне сприйняття та популярність в українському галицькому середовищі. Так, В. Дорошенко** в некролозі М. Галущинського з цього приводу відзначав: «... ніхто не знає, скільки гіркої випив він за нього... скільки неприємностей пережив, суворих критик вислухав від різних «нечитальників», що не розтявши навіть числа гудили часопис» [10, с. 2]. Неодноразово на таких прикрих фактах, як «байдужність, якась дивна незрозуміла байдужність, а далі — хоробливий нахил у нас усе і вся критикувати», а також «тяжкий грошовий стан» товариства «Просвіта», наголошувалося і в низці інших редакційних статей [2, с. 3].

---

* Ця позиція видавців журналу була принциповою упродовж усіх років його функціонування. Наприклад, у зверненні «До наших ВП. співробітників» редакція писала: «Співробітників-спеціалістів, авторів статей з хімії, фізики, техніки, географії, геології, природознавства й т. д., дуже просимо висловлюватися просто, зрозуміло, не вживати дуже вчених висловів, бо зі статей таких нема нікому користі... Ми розуміємо, що без фахових висловів обійтися не можна, але їх треба пояснити, бо ж пересічний читач їх не зрозуміє, і стаття, хоч і як розумна, нікому ні на що не придається» [8].

** Був помічником М. Галущинського «у редакційній роботі, від самого основання журналу» [10, с. 2].

Ця ситуація у перші роки функціонування журналу створювала немало труднощів на шляху його просування на медіаринок. Незважаючи на те, що значну частину видатків на друк видання забезпечувало саме товариство «Просвіта» (долучалися до цього й кошти, отримані внаслідок розміщення на його сторінках численної реклами українських кооперативів, торговельно-економічних інституцій, різноманітних спілок, організацій і товариств та приватних оголошень про послуги фахівців), поповнення його видавничого фонду значною мірою залежало також від рівня читачької підтримки та своєчасного внесення передплати, оскільки на той час справа друку ілюстрованих (та ще й доволі об'ємних: обсяг одного числа становив 32 с., подвійного — 64 с.) видань була дуже вартісною. Однак завдяки наполегливості його творців, умілому менеджменту часопис поступово прокладав собі шлях до здобуття популярності. Підсумовуючи здобутки одинадцятирічної роботи, редакція констатувала, що за цей час «Життя і Знання» «... встигло придбати собі постійне коло читачів та велику прихильність між Громадою. Доказ на це — зріст передплатників і що раз більша зацікавленість журналом. Подєкуди Ж. і Зн. стало заміняти читанки-підручники позашкільної освіти. Оцінюючи його вартість із цього погляду, Шкільна Кураторія поручила його для читання в вечірніх курсах позашкільної освіти на другому (вищому) ступені, в середніх школах його вже кілька років поручають як домашню лектуру для III. і IV. Кл.». Схвальні відгуки та високу оцінку отримало видання від освітян на Першому українському педагогічному з'їзді, який відбувся 2–3 листопада 1935 р. [13].

Творцями журналу були непересічні особистості українського наукового світу, знані громадсько-політичні та літературно-мистецькі діячі. Перевсім — це уже згаданий Михайло Галушинський. Саме він, за твердженням В. Дорошенка, був ініціатором творення журналу та його керманичем упродовж чотирьох років [10, с. 2], хоча у вихідних даних вказувався як відповідальний редактор лише 1927 р. Після його смерті редакторські функції від листопада 1931 р. до жовтня 1933 р. виконував Іван Брик (хоча у вихідних даних видання він подається як відповідальний редактор упродовж 1928–1939 рр.), а від листопада 1933 р. — Василь Сімович [2, с. 4].

Завдяки старанням редакції до співпраці з часописом було залучено доволі широке коло українських фахівців з різних сфер суспільного життя. За її підрахунками, у «випрацьованні змісту першого річника» взяло участь 32 особи українського «літературного, мистецького й наукового світу» [9]. Упродовж дванадцяти років функціонування до кола співробітників і постійних авторів «Життя і Знання» було залучено чимало (редакція нараховувала понад сотню осіб [20]) відомих українських наукових та літературно-мистецьких діячів. Серед них: І. Баран, О. Бочковський, С. Годований, М. Голубець, Ю. Дорош, В. Дорошенко, Р. Кахникевич, Ф. Коковський, І. Крип'якевич, М. Левицький, С. Любарський, Ю. Магалеvський, О. Михальчук, С. Наріжний, Я. Пастернак,

М. Рудницький, В. Садовський, С. Сірополко, Є. Храпливий, А. Чайковський, М. Черкавський, В. Щурат, Д. Яворницький, І. Яровацький. Окрім того, журнал мав власних кореспондентів-дописувачів у Празі (І. Борковський) та Бухаресті (В. Виноградник). Принагідно відзначимо, що у творчих біографіях низки осіб факт їхньої співпраці з журналом не зафіксований. Такі лакуни виявлено нами в життєписах І. Брика, Д. Геродота, Ф. Коковського, Ю. Тиса-Крохмалюка.

До ілюстративного оформлення журналу було залучено низку знаних українських митців. Зокрема, у рекламній листівці повідомлялося: «В мистецькій частині будуть співпрацювати наші кращі мистці-артисти: П. Ковжун, П. Холодний старший, П. Холодний молодший та ин.» [11, с. 2]. Окрім того, над художнім оформленням журналу працювали Е. Козак, М. Бутович (у 1936—1938 рр. обкладинка в його виконанні) та С. Гординський (1939 р. «рисував» [16] обкладинку), світлинами його «забезпечували» Ю. Дорош та Р. Кронфельд. За підрахунками редакції, лише у першому річнику журналу було надруковано понад 400 різноманітних портретів, картин, рисунків, карт, схем тощо. До слова, практично весь ілюстративний матеріал виготовлявся на замовлення видавця. «Всі мапи, схематичні образки, — відзначала редакція, — спеціально виготовлені для «Життя і Знання». Надто репродукції кількох мистецьких картин до нашої історії, репродукція картини П. Холодного стар. і 14 дереворитів П. Холодного мол. до роману «Бурсак»...» [9].

Підсумовуючи перший рік роботи в медійному просторі Галичини, редакція найчіткіше окреслила завдання «Життя і Знання» та його програму, якої вона незмінно дотримувалась упродовж усіх наступних одинадцяти років: «Наш часопис не має заступити поважної книжки, вирвати її з рук читача, а навпаки — хоче привчити до неї, проложити дорогу українській науковій книжці у саму гущу народню. Це завдання означає й зміст його» [15].

Прикметною особливістю «Життя і Знання», зрештою, як і більшості українських галицьких науково-популярних журналів, було те, що на його шпальтах домінували матеріали історичної тематики. Їхнє подання редакція вважала найнеобхіднішою справою, доволі поетично мотивуючи свою позицію: «...щоб серце загорілося від думки, який же багатий, який сильний, який повний віри в себе і своє майбутнє наш невмирущий народ!» [20]. Журнал пропонував увазі читачів численні науково-популярні матеріали з історії України та окремих її регіонів — Галичини, Закарпаття, Лемківщини, Холмщини. Окрім того, на його шпальтах містилися численні статті з питань національної геральдики, археології, краєзнавства, містобудування. Серед них домінують розвідки І. Брика, І. Крип'якевича, О. Любарського, Я. Пастернака, Ю. Полянського, А. Чайковського, Д. Яворницького. Цей блок матеріалів про минувшину українського народу доповнюють матеріали етнографічного спрямування — студії про народний побут, звичаєвість, традиції, «народну ношу», пісенну творчість тощо.

Редакція видання дотримувалася переконання, що відомості про життя і діяльність визначних українських науковців, громадсько-політичних і літературно-мистецьких діячів відіграють вагому (як виховну, так і просвітницьку) роль у формуванні національно зрілої спільноти та її консолідацію. Біографістика у журналі представлена життєписними нарисами, розвідками про творчі досягнення, діяльність загалом, що писалися з нагоди ювілеїв народження чи річниць смерті, а також численними некрологами, які публікувалися під рубрикою «Ті, що від нас відійшли». Ці матеріали переважно ілюструвалися портретами особи, про яку в них йшлося. Таким чином, читачі часопису мали можливість ближче «познайомитися» з В. Антоновичем, Д. Багалієм, І. Бриком, А. Кашенком, О. Кобилянською, В. Коннор-Вілінською, А. Косинкою, М. Коцюбою, В. Леонтовичем, М. Лисенком, Ю. Романчуком, М. Садовським, Ю. Січинським, О. Стефановичем, І. Стешенком, М. Хвильовим, С. Черкасенком, Є. Чикаленком, М. Шаповалом та ін.

Доволі багато уваги на сторінках «Життя і Знання» приділялося питанням освіти, самоосвіти, виховання, правової грамотності, розвитку національної літератури, музичного, театального мистецтва, малярства та кіно, мовознавчим проблемам, а також популяризації товариства «Просвіта». На цими темами працювали І. Брик, О. Вергановська, Б. Галайчук, Я. Гординський, В. Дорошенко, К. Кисілевський, Ф. Коковський, Ф. Колесса, О. Копцюх, М. Левицький, А. Лотоцький, С. Магальс, М. Творидло. Для реєстрації української книжкової та пресової продукції в журналі велися рубрики «Бібліографія» та «Нові журнали й книжки». Для акцентування освітніх проблем 1933 р. редакція відкрила відділ «Освіта й виховання» та надала свої сторінки для друку відновленого фахового часопису «Бібліотечний Порадник», який через матеріальну скруту припинив існування 1926 р.

Увазі читачів журналу пропонувалися і «мандри світом», адже пізнання інших культур, традицій, зрештою, й умов життя неодмінно сприяє розширенню світогляду, спонукає до наслідування, формує прагнення до якісних змін у власному житті тощо. Кожен, спраглий знань про далекі краї, міг віднайти в часописі багато ілюстрованих статті про «всі частини світа», про людей «всіх рас... різних мов, різних вір із тим усім, чим вони дишать, чого добиваються, які плачуть надії...» [20]. До кола авторів, які найплідніше працювали над цією тематикою, належать І. Барковський, А. Корський, М. Лотоцький, В. Миропільський, М. Рудницький та О. Терлецький.

«Коли ви тремтите від незаспокоєння жажди пізнати всю велич устрою природи — розкрийте річник за річником «Життя і Знання», і багато дечого з того, що ви рветесь збагнути, можете пізнати», — закликала редакція [20]. І справді, у кожному числі зацікавлений читач міг віднайти для себе по декілька пізнавальних статей про природні явища, небесні тіла, з питань географії, геодезії, метеорології. Особливо цікавими були матеріали про особливості ландшафту і природи українських земель, як-от: «Про цікаві форми поверхні землі

в Галичині» та «Ярові долини Поділля» М. Гавдяка, «Наш Дністер» І. Барана, «Прогулянка до Тисів» І. Пашкевича.

Окрім того, на шпальтах видання регулярно вміщувалися пізнавальні матеріали В. Вербенця, В. Виноградника, С. Парфанович, які популяризували знання з анатомії, біології, медицини, фізики та хімії. Чимало уваги в місячнику відводилося пропагуванню здорового способу життя (редакція активно підтримувала протиалкогольну акцію, яка велася в краї наприкінці 20-х — на початку 30-х рр. ХХ ст.) та спорту. Стосовно останнього тематичного напрямку, то не забирали хліб у дослідника української спортивної журналістики В. Ковпака. «Публіцисти «Життя і Знання», — твердить він, — зосереджували свою увагу на всьому комплексі спортивних проблем і подій, відкриваючи рецепієнтам різні можливості для реалізації ідей здорового способу життя, утілення на практиці принципів систематичних і різнопланових занять фізичною культурою у домашніх умовах, місті та на селі» [14, с. 265].

Господарська тематика також віднайшла належне відображення у «Житті і Знанні». Постійні автори популярних матеріалів цього тематичного блоку (М. Бардега, М. Боровський, В. Воробець, Б. Гнатевич, П. Дубрівний, М. Творидло, Т. Фотинюк, Є. Храпливий) порушували питання раціонального ведення сільського господарства: вирощування зернових та інших культур, боротьби зі шкідниками, догляду за тваринами, а також проблемні питання розвитку української кооперації, промислу й економічних установ.

На сторінках журналу йшлося і «про здобутки технічного знання, про осяги техніки...». «Наш вік, — наголошувала редакція, — це ж вік техніки. Техніка війну веде, техніка життя нам уладжує, звигіднює, техніка готує нам краще завтра, техніка розслідам допомагає, через техніку знання наше поширяється, техніка світ завойовує...» [20]. Саме тому у виданні публікувалися численні статті, замітки, повідомлення, автори (найчастіше М. Бажалук, Ю. Дорош, І. Кандяк, Ю. Крохмалюк, І. Раковський, М. Рудницький) яких розповідали про тогочасні здобутки в розвитку військової техніки, у «повітроплавстві», ознайомлювали з історією технічних винаходів та вдосконаленнями у світі фотографії й кіно, у нафтодобувній та металургійній галузях тощо. Невеликі за обсягом замітки про науково-технічні винаходи, рідше — зі світу природи публікувалися під рубрикою «Всячина».

Успішний проект унікального українського ілюстрованого науково-популярного журналу припинила Друга світова війна. Останнє — 144-те — число побачило світ у вересні 1939 р. Незважаючи на те, що через тринадцять років львівське товариство «Просвіта» матиме нагоду святкувати 100-річчя з дня виходу першого числа «Життя і Знання», цей часопис й надалі не втрачає актуальності, оскільки є власне українським фундаментальним енциклопедичним (з точки зору різноплановості та багатства поданого матеріалу) проектом науково-популярного, відверто аполітичного, однак виразно національно орієнтованого пресового видання.

1. Антонюк Н. Сімович Василь / Н. Антонюк // Українська журналістика в іменах : матеріали до енциклоп. слов. — Львів, 1995. — Вип. 2. — С. 197–199. 2. Брик І. Картина з історії видання «Життя і Знання» / Іван Брик // Життя і Знання. — 1936. — Ч. 1. — С. 3–4. 3. Бутрин М. Л. Бібліографічна інформація на сторінках української преси в Галичині 20–30-х рр. XX ст. / М. Л. Бутрин // Українська періодика: історія і сучасність : тези доп. і повід. Всеукр. наук.-теорет. конф. (9–10 груд. 1993 р.). — Львів, 1993. — С. 206–211. 4. Габор В. Стара Україна / В. Габор // Українські часописи Львова 1848–1939 рр. : іст.-бібліогр. дослідж. : у 3-х т. / уклад. : М. М. Романюк (кер. проекту), М. В. Галушко. — Львів, 2003. — Т. 3, кн. 1 : 1920–1928 рр. — С. 400–407. 5. Габор В. Сьогочасне й Минуле / В. Габор // Українські часописи Львова 1848–1939 рр. : іст.-бібліогр. дослідж. : у 3-х т. / уклад. : М. М. Романюк (кер. проекту), М. В. Галушко. — Львів, 2003. — Т. 3, кн. 2 : 1929–1939 рр. — С. 833–838. 6. Головата Л. Вступ / Л. Головата // Товариство «Просвіта» у Львові : покажч. вид. 1868–1939 / уклад. : О. Г. Бербека, Л. В. Головата. — Львів, 1996. — С. 3–20. 7. До всіх наших Читачок і Читачів // Життя і Знання. — 1928. — Ч. 4. — С. 102. 8. До наших ВП. співробітників // Життя і Знання. — 1938. — Ч. 1. — С. 15. 9. До шановних передплатників і читачів! // Життя і Знання. — 1928. — Ч. 1. — С. 32. 10. Дорошенко В. Михайло Галуцинський / Вол. Дорошенко // Життя і Знання. — 1931. — Ч. 1. — С. 1–2. 11. Запросини до передплати // Життя і Знання. — 1927. — Ч. 1. — С. 1–4. 12. Запросини до передплати журналу «Життя і Знання» на рік 1937 // Життя і Знання. — 1937. — Ч. 1. 13. Запросини до передплати журналу «Життя і Знання» на рік 1939 // Життя і Знання. — 1939. — Ч. 1. — Зворот обкл. 14. Ковпак В. Особливості відтворення спортивної події на сторінках журналу «Життя і Знання» (Львів, 1927–1939 рр.) / Вадим Ковпак // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. — Львів, 2010. — Вип. 2 (18). — С. 256–266. 15. Наш часопис // Життя і Знання. — 1928. — Ч. 12. — С. 366. 16. Наша окладинка // Життя і Знання. — 1939. — Ч. 1. — С. 28. 17. Огар Е. І. Василь Сімович — організатор і редактор періодичних видань товариства «Просвіта» / Е. І. Огар // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. Другої всеукр. наук.-теорет. конф. 21–22 груд. 1994 р. — Львів; Житомир, 1994. — С. 169–170. 18. Огар Е. «Життя і Знання» у політичному й культурному контексті Галичини першої третини XX ст. / Е. Огар // Книга в соціокультурному просторі (досвід книговидавництва XIX–XX ст. і сучасні проблеми) : доп. і повідомл. Міжнар. наук. конф., Львів, 3–5 трав. 1995 р. — Львів, 1995. — С. 53–55. 19. [Програмна стаття] // Життя і Знання. — 1927. — Ч. 1. — С. 1–2. 20. [Сімович В.] Соте число // Життя і Знання. — Львів, 1936. — Ч. 1. — С. 2. 21. Сніцарчук Л. Українська преса Галичини (1919–1939 рр.) і журналістичнознавчий дискурс : моногр. / Лідія Сніцарчук. — Львів, 2009. — 416 с. 22. Трегуб М. М. Архівні матеріали (1931–1939 рр.) редакції часопису «Життя і Знання» у відділі рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / М. М. Трегуб // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. П'ятої всеукр. наук.-теорет. конф. 27–28 листоп. 1998 р. — Львів, 1999. — С. 148–153.

ЖУРНАЛ «ЖИЗНЬ И ЗНАНИЕ» И ЕГО РОЛЬ В РАЗВИТИИ УКРАИНСКОЙ ЖУРНАЛИСТИКИ

Рассмотрены история создания, задачи и функционирование журнала «Жизнь и Знание». Исследованы публикации журнала в проблемно-тематическом аспекте.

THE MAGAZINE «ZHYTTYA I ZNANNYA» AND ITS ROLE IN THE UKRAINIAN JOURNALISM DEVELOPMENT

History of creation, tasks and functioning of the magazine «Jyttya i Znannya» has been presented. The problem thematic of publications of the magazine has been examined.

Стаття надійшла 25.11.2014